

ויבלא — מין עשב, ולישלוקינהו בהדי הדדי
[ויבשל אותם יחד],

כוחלא וחדא מנתא מיניה וישחוק שתי
מנות של כחול ומנה אחת ממנו],

ולנטול תלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא
ותלת מאה כסי אהאי גיסא דרישא [וישפוך
שלוש מאות כוסות מן התבשיל הזה על צד
זה של הראש, ושלוש מאות כוסות על צד
זה של הראש].

ולימלי תלתא מבחלי בהאי עינא ותלתא
מבחלי בהאי עינא [וימלא שלוש כפות של
הכחול וישים בעין זו, ושלוש כפות של
הכחול בעין זו, אבל טפי, לא לימלי יותר
לא ישים], דאי לא יזהר מלשים יותר — פקע
עיניה [תפקע עינו].

ואי לא יכול לעשות כן, ליתי ורדא חוורא
דקאי בחד דרא [יקח ורד בהיר שכל עליו
גדלים רק מצד אחד] זה למעלה מזה,
ולישלקיה [ויבשל אותו],

רפואה לשברירי דליליא [לסנוורים שיש
לאדם בלילה]:

ולנטול שיתין כסי אהאי גיסא דרישא
ושיתין כסי אהאי גיסא דרישא [וישפוך
שישים כוסות על צד זה של הראש, ושישים
כוסות על צד זה של הראש].

נתי שודרא ברקא [יביא חבל של שיער
בהמה ושל זנב סוס ופרה], וניסר חדא כרעא
מיניה וחדא כרעא מכלבא [ויקשור רגל
אחת שלו ורגל אחת של הכלב] בשני ראשי
החבל, וניטרפו ינוקי חספא אכתריה
[ויקשקשו ילדים בשברי חרסים אחריו],

לצליחתא [לכאב חצי הראש], תרופתו: ליתי
תרנגולא ברא [שיקח תרנגול הבר],
ולישחטיה בזוזא חוורא [וישחטנו בדינר של
כסף צרוף], ושיזוב הדם של בית השחיטה
אהחוא גיסא דכייב ליה [על ראשו בצד
שכואב לו].

ולימרו ליה [ויאמרו לו] לחש זה: אסא כלבא
אכסא תרנגולא [זקן הכלב שוטה התרנגול].

ונזדהר מדמיה דלא לפמינהו לעיניה [ויזהר
מהדם שלא יכנס לעיניו ויעזור אותו],
וליתלייה כסיפא דבבא [ויתלה את התרנגול
השחוט במזוזות הפתח], דכי עייל חייף ביה,
וכי נפיק חייף ביה [שכשהוא נכנס מתחכך
בו, וכשהוא יוצא מתחכך בו].

וליוגבי שב אומצי משבעה בתי [ויגבה שבע
חתיכות בשר משבעה בתים],

וליתבינהו ניהליה בצינורא דרשא [ויניחו לו
בני הבתים את אותן חתיכות בשר בחור
הדלת],

ט-א לברוקתי [לחולי שבעין] — ליתי עקרבא
דשב חומרי [יקח עקרב מנומר בשבעה
גוונים] מחמת זקנה, ונייבשיה בטולא
[וייבש אותו במקום שיש בו צל] כדי שלא
יטיבש מחמת השמש, ונישחוק תרתי מנתא

וניכלינהו בקלקולי דמתא [ויאכלם באשפות
העיר],

בתר הכי, לפשוט שודרא ברקא [אחר כך
יתיר את הקשר] מרגלו,

ונימרו הכי [ויאמרו לחש זה]: שברירי
[הסנוורים] דפלוני בר פלוניתא, שבקינהו

[עזיבוהו] לפלוני בר פלוניא, וליהרו לבלבא בבביתא דעיניה ויידבקו לכלב בבבת (באישון) עינו].

רפואה לשברירי דיממא [לסנוורים של יום] שאינו רואה מחמת זה:

ליתי שבעה סומקי מגווא דחיותא יקח שבעה טחולים מתוך הבהמות],

וניטוינהו אחספא דאומנא [ויצלם על חרס מלוכלך שמקזיזם לתוכו דם],

וליתיב איהו מגוואי ואיניש אחרינא מאבראי [ויישב הוא בפנים ואדם אחר מבחוץ],

ונימא ליה עזירא [ויאמר לו העזור] לפיתח: הב [תן] לי דאיכול [שאוכל],

ונימא ליה האיך פתיחא [ויאמר לו הפיתח]: סב איכול [קח אכול],

ובתר דאכיל ליתבריה לחספא [ואחרי שיאכל, ישבור את החרס], דאי לא ישבור את החרס — הדרי עילוייה [חוזרת עליו] המחלה.

רפואה לדמא דאתי מנחירא [לדם שיוצא מהנחיריים]:

ליתי גברא כהן דשמיה לוי [שיביאו אדם כהן ששמו "לוי"]. וליכתוב ליה לוי למפרע [ויכתוב לו את השם "לוי" הפוך].

ואי לא יכול להביא אדם כזה, ליתי איניש מעלמא [יביא סתם אדם] וניכתוב ליה [ויכתוב לן] לחש זה: "אנא פפי שילא בר סומקי". ויכתוב זאת למפרע [הפוך].

ואי לא יכול להביא אדם, ניכתוב ליה הכי [שיכתוב לעצמו לחש זה]: "טעם דלי במי כסף, טעם דלי במי פגם".

ואי לא, ליתי עיקרא דאספסתא [יקח שורש של אספסת], ואשלא דפורייתא עתיקא [וחבל של מיטה ישנה], וקורטסא [ונייר של מוכין], ומזריקי [וכרכום], ופומקא דלוליבא [והחלק האדום הגדל בלולב],

ונקלינהו בהדי הדדי [וישרוף אותם יחד],

וליתי גבבא דעמרא וניגדול תרתי פתילתא [ויביא גיזת צמר וישזור ממנו שתי פתילות],

ולטמיש בחלא [וישים אותם בחומץ],

וניגדבל בקיטמא הדין [ויגלגל את הפתילות באפר הזה] וידבק בהם האפר, ונתיב בנחיריה [וישים אותם בנחיריו].

ואי לא, ליחזי [יראה] אמת המים דאזלת [שהולכת] ממזרח כלפי מערב,

ונפסע וניקום חד כרעא להאי גיסא וחד כרעא להאי גיסא [ויפסע, ויעמיד רגל אחת בצד זה של אמת המים ורגל אחת בצד זה של אמת המים]

ונישקול טינא בידיה דימינא מתותי כרעא דשמאליה, ובידיה דשמאלא מתותי כרעא דימיניה [ויקח טיט ביד ימינו מתחת רגלו השמאלית, וביד שמאלו מתחת רגלו הימנית].

וניגדול תרתי פתילתא דעמרא [וישזור שתי פתילות של צמר], וניטמיש בטינא [ויטביל אותם בטיט] ונתיב בנחיריה [וישים הפתילות בנחיריו],

ואי לא, ליתבי תותי מרזבא ונייתו מיא ולישרדו עליה [ישב תחת המרזב, ויביאו מים וישפכו עליו] דרך המרזב.

ולימרו [ויאמרו] לחש זה: כי היכי דפסקי הני מיא ליפסוק דמיה דפלניא בר פלניתא [כמו שפוסקים מים אלו, יפסק דמו של פלוני בן פלונית].

לדמא דאתי מפומא [לדם שיוצא מהפה] מהקנה — בדקינן ליה בגולא דהיטתא [בודקים אותו בקש של חיטה].

אי סריך [אם נדבק] הקש בדם, סימן שהדם מריאה קאתי [בא מהריאה], ואית ליה תקנתא [ויש לו תקנה].

ואי לא נדבק הקש בדם, סימן שמכברא קאתי [שמהכברא בא] הדם, ולית ליה תקנתא [ואין לו תקנה].

אמר ליה רב אמאי לרב אשי: והאנן איפכא תנן, שפגם בריאה הוא יותר חמור מפגם בכבר,

שכך שנינו במשנה במסכת חולין: אם ניטל הכבר ולא נשתייר הימנה כלום, רק אז הבהמה טריפה,

ואילו ביחס לריאה שנינו: הריאה שניקבה או שחפרה, הרי זו טריפה,

ומשמע שפגם הריאה יותר חמור מפגם הכבר, שכן די אם תינקב הריאה כדי שתעשה טריפה, ואילו בכבר אינה נעשית טריפה עד שינטל הכבר לגמרי.

אמר ליה: הטעם שאם יוצא לו מהפה דם מהכבר, אין לו תקנה, משום שכיון דמפומיה קאתי [שמפיו יוצא הדם], אימרו

איתמוחי איתמוח [אמור שכבר נמחה הכבר לגמרי] ולא נשאר ממנו כלום, ונכנס לריאה דרך קנה הכבר שמחובר לקנה של הריאה.

אמר מר שנינו בגמרא לעיל: אי הדם שיוצא מהפה מריאה קאתי [מהריאה הוא בא], אית ליה [יש לו] תקנתא.

מאי [מה היא] תקנתיה?

ליתי [יקח] שבעה כוני מפירמא דסילקא [כמות של שבעה אגרופים מקניבת תרדים], ושבעה כוני פירמא דכרתי [ושבעה אגרופים מקניבת כרישים], וחמשה כוני פרידא [וחמשה אגרופים מעשב הנקרא "פרידא"], ותלתא כוני דטלפחי [ושלושה אגרופים של עדשים], וכונא דכמונא [ומלא האגרוף כמון], וכונא דחבלי [ומלא האגרוף של חבלים],

וכנגדן — כשיעור כל אלו, יקח כנתא פטירתא [שומן המעיים של בהמה בכורה],

וליבשיל וליכול [ויבשל ויאכל] הכל,

ולישתי אבתריה שיכרא הריפא דטבת [וישתה אחריו שיכר חריף מתקופת טבת].

לככא [למחלה בשינים הפנימיים] —

אמר רבה בר רב הונא: ליתי תומא יחידאה [יקח ראש שום שלא היה בו אלא צלע אחד], ונימרסיה כמישחא ומילחא [וישחקנו בשמן ומלח],

ונתביה אטופראי דאליונא דהוא גיסא דכייב ליה [ויניחו על הציפורן של בוהן היד של אותו צד שכואב לו],

ונהרר ליה גרנפא דלישא [וישים לו שולים

של בצק], וניזדהר לבישריה [ויזהר שלא יגע אותו שום בבשר], משום דקשי לחיורא [שקשה ויכול לגרום לצרעת].

לחינכי [לאבעבועות הגדילים בגרון — דלקת השקדים] —

אמר רבי יוחנן: חומתי [עלה של חימום פילטרון] טוב לו לרפואה כי [כמו] העשב שנקרא "ממרו".

אבל ועיקרא דחומתי [השורש של החימום פילטרון], עדיף לרפואה מ"ממרו",

ונינקוט בפומיה הני [וישים בפיו את אלו] לאוקומי [להעמיד] החולי שלא ינפחו השקדים יותר.

לבשולי [לאבעבועות] —

בשביל לקבץ את הליחה שלהן לתוכן כדי שיצאו כשיבקע אותן,

לייתי [יקח] פארי דריש נפויא [סוכין גדולים הנשארים למעלה בראש הנפה כשמנפים הקמח], וטלפחי בעפרייהו [ועדשים עם העפר שנתלשו בהן], ושובלילתא [ותלתן], וחומרטא דכשותא [ופרח של הכישות],

ונינקוט כאמגוזא בפומיה [ויקח כשיעור אגוז לפיר].

לאיפתוחי [כדי לפתוח] את השקדים שבגרון להוציא את הליחה שבהם החוצה — לינפח ליה חבריה תחלי חיורתא בגילא דחיטתא [שיכניס לו חבירו בגרונו שחליים לבנים בקש של חיטה].

לאסוקי [להעלות] שם בשר שירפא את הבקעים הללו — ליתי עפרא מטולא דבית הכסא [יקח עפר שנמצא מתחת צל האבנים המסודרות כעין מושב לבית הכסא שבשדות].

וניגבול בדובשא, וניכול. דמעלי ליה [ויגבל אותו בדבש ויאל, שמועיל לו] דבר זה.

לברסם [לנזלת חריפה הבאה מן הראש דרך החוטם] — ליתי כי פיסתקא דנישדור, יקח סם "נשדור" [הנקרא "אמוניק"], כשיעור "גלנט של ארז".⁽¹⁾

וכי אמגוזא דחלבניתא דובשניתא [וכשיעור אגוז של חלבנה מתוקה], ומלי תרוודא דובשא חיורא [ומלוא כף של דבש בהיר], ומלי נטלא בת מחוזא חמרא נקידא [ומלא כלי שמחזיק רביעית שהיו משתמשים בו במחוזא, מלא יין צלול],

ונישלוקינהו בהדי הדדי [ויבשל אותם יחד].

וכי בשיל נשדור, בשיל ליה כוליה [כאשר יתבשל ה"נשדור" (סם האמוניה), הכל יהיה מבושל].

ואי לא יכול לעשות כן, ליתי רביעתא דחלבא דעיזא חיורתא [יקח רביעית חלב של עז לבנה],

וניטייפיה אתלת קלחי כרבא [ויטפטף אותו טו-ב על שלשה קלחים של כרוב] בכלי, וניבחהיה בגוזא דמרמהין [ויבחש את הקדירה בקיסם של עץ ששמו "מרמהין"], וכי בשיל גוזא במרמהין בשיל ליה כוליה